

Utskottet för utrikesfrågor

2024/0000(INI)

15.10.2024

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken –
årsrapport 2024
(2024/0000(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: David McAllister

INNEHÅLL

	Page
MOTION FOR A EUROPEAN PARLIAMENT RESOLUTION.....	3
MOTIVERING.....	16

MOTION FOR A EUROPEAN PARLIAMENT RESOLUTION

om genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken – årsrapport 2024 (2024/0000(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt artiklarna 14, 16, 21, 24, 36 och 41,
- med beaktande av det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel¹,
- med beaktande av rapporten från den 20 juni 2024 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik *Rapport om Gusp – Våra prioriteringar under 2024*,
- med beaktande av *En strategisk kompass för säkerhet och försvar – För ett EU som skyddar sina medborgare, värden och intressen och bidrar till internationell fred och säkerhet*, som antogs av Europeiska rådet den 21 mars 2022,
- med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 22 mars 2024, den 18 april 2024 och den 27 juni 2024,
- med beaktande av rådets (utrikes frågor) slutsatser av den 18 mars, 22 april, 24 maj, 24 juni och 22 juli,
- med beaktande av rådets beslut (Gusp) 2021/509 av den 22 mars 2021 om inrättande av en europeisk fredsfacilitet och om upphävande av beslut (Gusp) 2015/528²,
- med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10/2024), och av följande skäl:
 - A. Den geopolitiska förändringstakten är dramatisk, och autokratiska aktörer agerar individuellt och i samordnade åtgärder för att undergräva den regelbaserade världsordningen och dess multilaterala organisationer. Konflikterna växer och användningen av våld normaliseras i allt högre grad som ett sätt att uppnå politiska mål av både stater och icke-statliga aktörer.
 - B. Det geopolitiska sammanhang i vilket EU verkar har framhävt behovet på världsarenan av mer ambitiösa, trovärdiga och enhetliga EU-åtgärder och vikten av att

¹ EUT L 433I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

² EUT L 102, 24.3.2021, s. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/2024-03-18>.

medlemsstaterna visar den politiska vilja som krävs för att omvandla den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) till fullvärdig EU-politik. EU bör i sina yttre åtgärder vägledas av de värden och principer som fastställs i artikel 2, artikel 3.5 och artikel 21 i EU-fördraget och som har inspirerat EU:s egen tillblivelse, utveckling och utvidgning. EU bör på motsvarande sätt stå upp för frihet och demokratiska normer i hela världen samt för de mänskliga rättigheternas universalitet.

- C. I detta betänkande granskas först vice ordförandens/den höga representantens årliga Gusp-rapport och det kompletteras sedan med parlamentets ståndpunkter om Gusp-målen för 2025. I betänkandet fördjupas särskilt 1) de globala konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, 2) konflikt och fred i Mellanöstern, 3) samarbetet med likasinnade partner och 4) den allmänna synligheten för EU:s åtgärder utomlands. Parlamentets framåtblickande Gusp-ståndpunkt understryks i slutändan av de viktigaste kraven i samband med nästa fleråriga budgetram och den parlamentariska kontrollen av den fleråriga budgetramen.
- D. På Gusp-området utövar Europaparlamentet funktionerna politisk kontroll och rådgivning. Det utövar budgetfunktionen för detta politikområde tillsammans med rådet, utom i de fall då rådet enhälligt beslutar att utgifterna ska belasta medlemsstaterna. Europaparlamentet behöver utöva alla sina befogenheter fullt ut för att öka den demokratiska legitimiteten för Gusp. De övriga institutionerna måste anpassa sitt samarbete med Europaparlamentet i enlighet med detta.

I. Årsrapporten 2024 från vice ordföranden/den höga representanten

1. Europaparlamentet noterar att rapporten överlämnades till parlamentet den 20 juni 2024. Parlamentet påminner om att rapporten bör vara framåtblickande. Parlamentet ger nedan sina kommentarer om flera utvecklingstendenser som betonats av vice ordföranden/den höga representanten i hans rapport.
2. Europaparlamentet välkomnar särskilt följande:
 - Ett framgångsrikt slutförande av granskningsprocessen för Albanien i slutet av 2023. Parlamentet upprepar sitt krav på att nästa förhandlingsfas ska inledas utan ytterligare dröjsmål. Parlamentet betonar behovet av att ytterligare intensifiera reformerna för att ta itu med de kvarstående bristerna när det gäller de grundläggande principerna.
 - Inledandet av anslutningsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina. Parlamentet uppmanar myndigheterna att vidta alla relevanta åtgärder som anges i kommissionens rekommendation av den 12 oktober 2022. Parlamentet beklagar djupt den återkommande provocerande retoriken och de separatistiska lagarna och politiska linjerna från ledningen för entiteten Republika Srpska och påminner i detta sammanhang om vikten av att Eufor Althea är här en synlig närvaro.
 - Framstegen i dialogen mellan Belgrad och Pristina, särskilt på områdena fri rörlighet och energi. Parlamentet beklagar bristen på framsteg i genomförandet av normaliseringsvägen och efterlyser insatser och kapacitet för att normalisera förbindelserna och utveckla den EU-stödda dialogen.

- Montenegros framsteg när det gäller att uppfylla de interimistiska riktmärkena för kapitlen 23 och 24 i EU:s regelverk. Parlamentet uppmuntrar landet att fortsätta att göra framsteg med och snabbt genomföra EU-relaterade reformer.
- Ett framgångsrikt slutförande av granskningsprocessen för Nordmakedonien i slutet av 2023. Parlamentet begär att nästa förhandlingsfas ska inledas utan ytterligare dröjsmål. Parlamentet uppmanar Nordmakedoniens regering att arbeta konstruktivt med grannländerna för att undanröja återstående hinder för att gå vidare med anslutningsförhandlingarna.
- Ett framgångsrikt återupptagande av Gusp-dialogen mellan EU och dess partner på västra Balkan och vikten av dessa partnerskap för fred och säkerhet, Parlamentet påminner om att EU:s utvidgning är en geostrategisk investering som kräver engagemang från både EU och utvidgningsländerna på deras väg mot anslutning. Parlamentet påminner i detta sammanhang om det fortsatta behovet av reformer när det gäller rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och offentlig förvaltning, och av linjering med Gusp, inbegripet när det gäller sanktioner.
- Beslutet att inleda medlemsförhandlingar med Ukraina och Moldavien. Parlamentet lovordar att Moldaviens grad av linjering med Gusp har ökat avsevärt från 54 % 2022 till 86 % 2024. Parlamentet begär att screeningprocessen påskyndas och att de efterföljande regeringskonferenserna anordnas i tid.
- Armeniens och Azerbajdzjans pågående försök att normalisera sina förbindelser. Parlamentet uppmuntrar dem att utan dröjsmål underteckna ett övergripande fredsavtal.

3. Europaparlamentet fördömer särskilt följande:

- Det pågående ryska anfallskriget mot Ukraina och de ökande ryska attackerna mot civila mål och civil infrastruktur i Ukraina. Parlamentet kräver att Ryssland och dess proxystyrkor upphör med alla militära insatser och att den ryska ledningen omedelbart och villkorslöst drar tillbaka sina trupper från Ukraina och från alla andra länder vars territorium, eller delar därav, olagligen ockuperas av landet.
- Den roll som Aljaksandr Lukasjenkas illegitima regim har spelat när den i praktiken har överlåtitt den nationella suveräniteten till Kreml i syfte att behålla sitt eget grepp om Belarus.
- Rysslands, dess institutioners och proxyaktörers ökande fientliga verksamhet, inblandning och hybridkrigföring för att undergräva och undergräva Republiken Moldaviens demokratiska stabilitet och suveränitet.
- Hamas brutala och urskillningslösa terroristattacker i Israel den 7 oktober 2023, som utlöste en konflikt i Gaza som får oproportionerliga effekter på civila och som orsakat en katastrofal humanitär situation.
- Irans fortsatta underlåtan att fullgöra sina skyldigheter avseende rättsliga skyddsåtgärder enligt den gemensamma övergripande handlingsplanen (JCPOA)

och Irans utvecklande av sitt kärntekniska program längre än vad som överhuvudtaget med trovärdighet kan motiveras civilt.

- Olovligt frihetsberövande av EU-medborgare i Iran. Parlamentet uppmanar med kraft vice ordföranden/den höga representanten att göra sitt yttersta för att dessa medborgare ska frigges och för att sätta stopp för iransk gisslandiplomati.
- Den nyligen antagna lagen om ”främjande av dygd och förebyggande av våld” i Afghanistan, samt systematiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt den extrema tolkningen av sharia som uttraderar kvinnor från det offentliga livet, hindrar dem från att arbeta, förhindrar att de får tillgång till hälso- och sjukvård om de inte ledsagas av en manlig släkting och att de får utbildning längre än sjätte klass. Parlamentet kräver att de facto-myndigheterna i Afghanistan upphäver alla könsrelaterade restriktioner för kvinnor, och betonar att detta måste vara en central förutsättning för att det internationella samfundet alls ska befatta sig med talibanerna. Parlamentet insisterar på att upprätthålla en strikt, villkorad dialog med talibanerna på grundval av de fem riktmärken som rådet fastställt för kontakter med de facto-myndigheterna och genom att ställa förövarna av dessa allvarliga kränkningar av flickors och kvinnors rättigheter till svars, bland annat genom restriktiva åtgärder.
- Den ökande omfattningen av och intensiteten i de operationer som den kinesiska statens fartyg och flygplan utför för att sätta skräck i Kinas grannar. Parlamentet fördömer det kinesiska regeringsledda systemet för tvångsarbete och dess brott mot mänskligheten i Xinjiang.
- Beslutet av de centrala Sahel-militärregimerna i Burkina Faso, Mali och Niger att lämna Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap (Ecowas) och på så sätt försätta Ecowas i en djup politisk kris. Parlamentet noterar att Europeiska unionens uppdrag för kapacitetsuppbyggnad i Niger (Eucap Sahel Niger) i praktiken upphört och att Europeiska unionens utbildningsuppdrag i Mali (EUTM) inte förnyats.
- Daniel Ortigas och Rosario Murillos auktoritära regim, som systematiskt undergräver Nicaraguas demokratiska strukturer. Parlamentet påminner om att regimen i Nicaragua upprätthåller starka band med andra autokratier, såsom Iran, Venezuela och Kuba. Parlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag den kubanska regimens systematiska kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna. Parlamentet fördömer och förkastar helt och hållet det valfusk som regimen i Venezuela iscensatt och kräver att Maduroregeringen upphör med sin repressiva politik och sina attacker mot det civila samhället och oppositionen.

4. Europaparlamentet instämmer i följande:

- Behovet av att förbättra förbindelserna med Turkiet. Parlamentet välkomnar den partiella nedtrappningen av spänningarna i östra Medelhavet och Egeiska havet. Parlamentet uttrycker på nytt sin oro över att Turkiets utrikespolitik fortsätter att stå i strid med EU:s prioriteringar inom ramen för Gusp.
- Att det är brådskande för EU och den turkiska regeringen att gå vidare mot en ömsesidig reflektionsprocess som leder till ett ömsesidigt fördelaktigt, mer

dynamiskt och strategiskt partnerskap, med tanke på den nyckelroll som Turkiet spelar i regionen och dess betydelse som Nato-allierad.

- Det faktum att Turkiet gör otillräckliga ansträngningar för att linjera sig med EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, bland annat när det gäller sanktioner och kringgående av sanktioner, samt Turkiets behov av att ha ett nära samarbete med EU:s sändebud för sanktioner. Parlamentet beklagar djupt det oacceptabla i den solidaritet och det stöd som Turkiets president offentligt har gett terroristorganisationen Hamas.
- Uppmaningen till Turkiet att arbeta för ett konstruktivt, och inte påstridigt eller aggressivt, uppträdande i sitt grannskap.
- Det faktum att lagen om ”transparensen i utländskt inflytande”, lagen om ”familjevärden och skydd av minderåriga” samt ändringarna av vallagen i Georgien är oförenliga med EU:s värden och demokratiska principer. Parlamentet betonar att Georgiens ansökan om anslutning till EU kommer att bedömas utifrån landets egna meriter och framgång med att uppfylla Köpenhamnskriterierna för EU-medlemskap.
- Oron över de ryska och kinesiska påtryckningar som utövas i regionen och betonar behovet av att öka EU:s närvaro i Centralasien som svar på detta. Parlamentet framhåller EU:s intresse av att öka de ekonomiska och politiska förbindelserna med länderna i Centralasien, delvis för att ta itu med kringgåendet av sanktionerna mot Ryssland och Belarus.
- Det faktum att Arktis är geostrategiskt viktigt när det gäller utbyggnaden av möjliga sjöfartsrutter, tillgång till naturresurser, klimatbevarande, territoriella anspråk, bland annat på grund av Rysslands militära expansion i de nordligaste regionerna samt frihet och säkerhet för sjöfarten.

II. Gusp-mål för 2025

5. Europaparlamentet fastslår i följande avsnitt sina Gusp-mål för 2025 och kompletterar därmed de synpunkter som uttrycktes i vice ordförandens/den höga representantens årliga Gusp-rapport.

Hantera de globala konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina

6. Europaparlamentet noterar att EU:s reaktion på Rysslands anfallskrig mot Ukraina noga övervakas av autokratiska aktörer runt om i världen och kommer att avgöra deras agerande på den internationella arenan.
7. Europaparlamentet uppmanar Ukraina att fortsätta sina framsteg mot EU-medlemskap med hjälp av alla de resurser som gjorts tillgängliga för landet inom ramen för Ukrainafaciliteten och att säkerställa ett meningsfullt deltagande av det civila samhället i genomförande- och övervakningsfaserna av detta.
8. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att tillhandahålla humanitärt bistånd, militärt stöd, ekonomiskt och finansiellt stöd samt politiskt stöd på alla

tänkbara sätt tills Ukraina segrar, för att i slutändan stoppa Rysslands anfallskrig och göra det möjligt för Ukraina att befria hela sitt folk och återupprätta full kontroll inom de internationellt erkända gränserna. Parlamentet understryker särskilt det akuta behovet av att förse Ukraina med ökad luftförsvarskapacitet för att försvara sin kritiska energiinfrastruktur inför den kommande vintern, och uppmanar medlemsstaterna att omedelbart häva restriktionerna för användningen av västliga vapensystem som levereras till Ukraina mot legitima militära mål på ryskt territorium.

9. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att öka effektiviteten i sina 14 sanktionspaket som hittills antagits och att anta nya så snart behov uppstår. Parlamentet efterlyser ett effektivt samarbete med likasinnade partner över hela världen för att öka trycket på Ryssland.
10. Europaparlamentet ger sitt orubbliga stöd till den fredsplan med 10 punkter som lagts fram av Ukrainas president Zelenskyj och påminner om att alla initiativ som syftar till att få ett slut på Rysslands anfallskrig måste baseras på bidrag från Ukraina och slutligen accepteras av det ukrainska folket.
11. Europaparlamentet upprepar att Ukraina som offer för aggression har en legitim rätt till självförsvar i enlighet med artikel 51 i FN-stadgan. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten, kommissionen, rådet och de berörda medlemsstaterna att möjliggöra effektiva ukrainska motåtgärder mot Ryssland. Parlamentet påminner om att Ryssland har brutit mot internationell rätt och att ett fullständigt beslagtagande av de frysta ryska tillgångarna är ett lämpligt steg mot att genomdriva Rysslands skyldighet att följa internationell rätt och att ersätta Ukraina och andra skadelidande parter för de förluster som orsakats av Rysslands anfallskrig.
12. Europaparlamentet understryker att EU och dess medlemsstater snarast möjligt måste verka för att inrätta en särskild internationell domstol i syfte att lagföra det aggressionsbrott mot Ukraina som begåtts av det politiska och militära ledarskapet i Ryska federationen och dess allierade.
13. Europaparlamentet lovordar kommissionens förslag om att inrätta en samarbetsmekanism för Ukraina-lån, med ett uppskattat värde på 35 miljarder EUR, vilket tillmötesgår parlamentets uppmaning och bygger på rådets beslut att styra extraordinära intäkter från immobiliserade ryska statliga tillgångar till fonden för bistånd till Ukraina och Ukrainafaciliteten samt G7:s beslut att erbjuda Ukraina ett lån på 50 miljarder USD med immobiliserade ryska statliga tillgångar som säkerhet.
14. Europaparlamentet påminner om att Moldaviens säkerhet är oupplösligt kopplad till Ukrainas säkerhet och betraktar Moldavien som en andra försvarslinje för den europeiska livsstilen. Parlamentet anser att både Ukrainas och Moldaviens anslutning till EU skulle vara en geostrategisk investering i ett enat och starkt Europa. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att stärka Gusp-partnerskapet med Ukraina och Moldavien genom konkreta åtgärder och i synnerhet genom åtgärder som säkerställer okränkbarheten av statsgränserna för och mellan de båda länderna.

Konfliktlösning och stöd till fred i Mellanöstern

15. Europaparlamentet bekräftar Israels rätt att försvara sig som fastställs i och begränsas av internationell rätt. Parlamentet efterlyser ett omedelbart och villkorslöst frigivande av alla gisslan och en efterföljande omedelbar och genomtänkt vapenvila för att hantera risken för massvält och utbrott av en hälsoepidemi i Gaza. Parlamentet påminner om att Israel också är skyldigt att skydda civilbefolkningen och att militära operationer måste vara proportionerliga och förenliga med internationell humanitär rätt.
16. Europaparlamentet upprepar sitt orubbliga stöd för en framförhandlad tvåstatslösning på grundval av 1967 års gränser, med två suveräna, demokratiska stater som fredliga grannar och med Jerusalem som gemensam huvudstad. Parlamentet fördömer kraftfullt den accelererande och olagliga israeliska bosättningen på palestinsk mark, vilken utgör en kränkning av internationell rätt. Parlamentet uttrycker oro över det ökande våld som israeliska styrkor och extremistiska bosättare begår på Västbanken och i östra Jerusalem. Parlamentet uttrycker sitt stöd för Förenta staternas president Bidens fredsplan i tre steg och beklagar bristen på vilja från båda sidor att säkerställa dess genomförande. Parlamentet beklagar vidare att de senaste fredsförhandlingarna inte gav några konkreta resultat.
17. Europaparlamentet uttrycker oro över de ökande spänningarna i Mellanöstern och den destabiliserande roll som den iranska regimen och dess nätverk av icke-statliga aktörer spelar i regionen. Parlamentet uppmanar med kraft alla parter att visa största möjliga återhållsamhet, åta sig att trappa ned och avstå från ytterligare upptrappning, eftersom en regional konflikt måste undvikas till varje pris. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten och medlemsstaterna att fortsätta att intensifiera sina diplomatiska insatser med internationella partner, inbegripet Gulfstaterna, för att uppmuntra till en snabb nedtrappning och meningsfull dialog.
18. Europaparlamentet välkomnar EU:s beslut att förlänga sanktionerna mot Iran till juli 2025, bland annat genom att sanktionsbelägga Irans produktion av obemannade drönare och robotar och landets leverans av sådana till Ryssland och Mellanöstern i stort. Parlamentet påpekar att de sanktionsalternativ som ännu inte har uttömts inbegriper en mycket mer restriktiv strategi för tekniköverföring genom export av produkter som inte kategoriseras ”med dubbla användningsområden”. Parlamentet påminner om att det har begärt att Hizbollah och Irans Islamiska revolutionsgarde ska läggas till på EU:s förteckning över terroristorganisationer.
19. Europaparlamentet framhåller de starka kopplingarna mellan Iran/Islamiska revolutionsgardet, dess proxyaktörer såsom huthierna, irakiska och syriska miliser samt organisationer på EU:s terroristförteckning, närmare bestämt Hamas och Hizbollahs militära gren. Parlamentet uppmanar rådet och vice ordföranden/den höga representanten att lägga till Hizbollah i sin helhet på EU:s förteckning över terroristorganisationer. Parlamentet beklagar djupt Hizbollahs attacker mot Israel, som har lett till en israelisk markinvasion i Libanon. Parlamentet är djupt oroat över situationen i Libanon och påminner om behovet av att så snart som möjligt upphöra med fientligheterna för att skapa utrymme för en diplomatisk lösning längs den blå linjen, i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1701, som den enda

vägen för att minska spänningarna och stabilisera gränsen mellan Israel och Libanon på ett varaktigt sätt.

20. Europaparlamentet ställer sig bakom målet att hindra Iran från att förvärva kärnvapen till varje pris. Parlamentet påpekar dock att regimen i Teheran tydligt har avvisat ett återupptagande av den gemensamma övergripande handlingsplanen och samtidigt ökat sin kärnvapenkapacitet. Parlamentet beklagar att det för närvarande inte finns någon strategi för att förmå Iran att avstå från att bygga upp militär kärnteknisk kapacitet, och inte heller någon handlingsplan för den händelse att Iran överskrider kärnvapentröskeln. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att lägga fram en reviderad strategi gentemot Iran.
21. Europaparlamentet understryker att EU måste öka sin faktiska närvaro i regionen, med alla medel som står till dess förfogande, och uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att göra detta till en prioritering för sitt uppdrag och den kommande fleråriga budgetramen.

Incitament för samarbete med likasinnade partner

22. Europaparlamentet betonar att världen håller på att bli mer multipolär och mindre multilateral. Parlamentet betonar att multilaterala forum, framför allt FN och dess organ, bör betraktas som den samarbetsform som EU ger företräde åt. Parlamentet uttrycker i detta avseende oro över den ökande betydelsen av exklusiva samarbetsformer, där konkurrensen nu ökar. Parlamentet konstaterar samtidigt att internationella institutioner och normer i allt högre grad instrumentaliseras. Parlamentet betonar att denna trend försätter EU i en känslig position där en balans ska uppnås mellan behovet av att anlägga en bred och inkluderande syn på multilateralism samtidigt som samarbete med utvalda likasinnade partner prioriteras.
23. Europaparlamentet betonar i detta sammanhang att det geopolitiska sammanhang där EU verkar fortfarande präglas av radikal osäkerhet och en övergång från samarbete till konkurrens. Parlamentet noterar med oro hur alla typer av interaktion görs till vapen och noterar att denna trend hämmar det internationella samarbetet i en tid då de globala omställningarna måste påskyndas för att effektivt ta itu med globala utmaningar. Parlamentet påminner om att EU inte har råd att vända sig inåt och måste förbli öppet och engagerat i världen.
24. Europaparlamentet påminner om vikten av ett starkt och konstruktivt partnerskap med Förenade kungariket. Parlamentet välkomnar de förnyade impulserna från den nya brittiska regeringen att tillsammans med EU reflektera över möjligheterna till närmare utrikes- och säkerhetssamarbete, vilket skulle ge ett mervärde för både EU och Förenade kungariket. Parlamentet begär att parlamentet vederbörligen involveras och informeras i sådana överväganden.
25. Europaparlamentet påminner om att de transatlantiska förbindelserna fortfarande är de viktigaste och mest strategiska förbindelserna för EU och dess medlemsstater, vilket har framhävts av enigheten och styrkan i det partnerskap som visades efter Rysslands invasion av Ukraina. Parlamentet understryker att starka transatlantiska förbindelser fortfarande är oundgängliga för säkerheten för partnerna på båda sidor av Atlanten. Parlamentet uppmanar kommissionen att knyta starkare band till viktiga partner i både

Förenta staterna och Kanada för att möta globala utmaningar som påverkar våra gemensamma värden och intressen, vår säkerhet och vårt välstånd.

26. Europaparlamentet välkomnar de nära förbindelserna med västeuropeiska länder utanför EU och i synnerhet det utmärkta samarbetet på vissa områden av EU:s yttre åtgärder. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att modernisera och fördjupa de bilaterala förbindelserna mellan EU och Schweiz. Parlamentet betonar vikten av att främja ännu starkare förbindelser med Norge. Parlamentet efterlyser ett snabbt undertecknande av associeringsavtalet mellan EU och Andorra och San Marino.
27. Europaparlamentet upprepar att fredliga, stabila och regelbaserade förhållanden i regionen Indiska oceanen/Stilla havet är av grundläggande europeiskt intresse. Parlamentet uppmanar i detta syfte närmare utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska förbindelser med likasinnade partner i regionen i linje med EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska oceanen/Stilla havet. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att främja synligheten och effekten av EU:s yttre åtgärder tillsammans med våra partner i regionen Indiska oceanen/Stilla havet, särskilt Australien, Nya Zeeland, Sydkorea och Japan.
28. Europaparlamentet påminner i detta sammanhang om det djupgående och omfattande partnerskap som EU har med Japan, vilket bör fungera som en förebild för ett givande bilateralt partnerskap som möjliggör en effektiv utformning av politiken i multilaterala sammanhang. Parlamentet konstaterar att EU och Japan under 2024 firar 50 år av diplomatiska förbindelser och betonar starkt EU:s intresse av att fördjupa och bredda detta partnerskap bilateralt under de kommande 50 åren. Parlamentet erkänner den grundläggande roll som avtalet mellan EU och Japan om ett ekonomiskt partnerskap och det strategiska partnerskapsavtalet mellan EU och Japan (SPA) spelar i deras förbindelser i en tid av geopolitiska omvälvningar. Parlamentet uppmanar båda sidor att uppvisa den politiska vilja som krävs för att ratificera det strategiska partnerskapsavtalet, i synnerhet de tre återstående medlemsstater som ännu inte har gjort detta.
29. Europaparlamentet anser att Kinas ökande inflytande fortsatt är en av 2000-talets främsta geopolitiska utmaningar som kräver flerdimensionella åtgärder för att EU ska kunna fortsätta samarbeta med Kina i ett antal viktiga frågor. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten och medlemsstaterna att upprätthålla sitt diplomatiska engagemang och samtidigt öka EU:s beslutsamhet gentemot Kina så att landet ska ta sitt ansvar som ständigt medlem av FN:s säkerhetsråd.
30. Europaparlamentet upprepar att Taiwan är en nyckelpartner för EU och en demokratisk allierad i regionen Indiska oceanen/Stilla havet. Parlamentet erkänner Taiwans betydelse i tryggheten av de globala försörjningskedjorna, särskilt i den högteknologiska sektorn, och uppmanar med kraft EU och dess medlemsstater att engagera sig i ett närmare samarbete med Taiwan. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att ge tydliga och konsekventa signaler om att alla försök att ensidigt ändra status quo i Taiwansundet, särskilt genom våld eller tvång, inte kan accepteras och kommer att medföra höga kostnader. Parlamentet framhåller att Kinas territoriella anspråk inte har någon grund i folkrätten. Parlamentet fördömer dessutom Kinas blockering av Taiwans deltagande i multilaterala organisationer. Parlamentet

uppmantar kommissionen och medlemsstaterna att stödja Taiwans meningsfulla deltagande i relevanta internationella organisationer.

31. Europaparlamentet understryker att Sydostasiatiska nationers förbund (Asean) är en viktig allierad för att stärka den regelbaserade multilateralismen. Parlamentet stöder Aseans insatser för att slutföra förhandlingarna med Kina om en effektiv och konkret uppförandekod i Sydkinesiska havet. Parlamentet uppmuntrar till ett ökat engagemang och samarbete mellan EU och Asean och till ett övergripande strategiskt partnerskap.
32. Europaparlamentet konstaterar att geopolitiska utmaningar har stärkt EU:s och Indiens gemensamma intresse av att säkerställa säkerhet, välbefinnande och hållbar utveckling. Parlamentet efterfrågar ett toppmöte mellan Indien och EU för att hålla de bilaterala förbindelserna högt på dagordningen.
33. Europaparlamentet uppmantar med kraft vice ordföranden/den höga representanten och medlemsstaterna att fokusera på bilaterala förbindelser med likasinnade partner i Afrika, bland annat Ghana, Kenya och Senegal, med beaktande av ömsesidiga behov och intressen för att främja verkliga och balanserade partnerskap. Parlamentet anser att principen ”mer för mer” bör integreras fullt ut i förbindelserna med tredjeländer, varigenom EU utvecklar starkare partnerskap med de länder som upprätthåller Gusp-principerna och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) samt EU:s grundläggande värden. Parlamentet uppmantar EU att reagera på partnerländernas förväntningar och snabbt nå resultat i de politiska överenskommelserna med dem för att visa att EU är en central och strategisk partner och att det internationella regelbaserade systemet kan möta dagens utmaningar.
34. Europaparlamentet betonar behovet av att fortsätta att intensifiera EU:s samarbete med likasinnade länder i Latinamerika, särskilt med tanke på Kinas och Rysslands växande inflytande i Latinamerika och Västindien. Parlamentet uppmantar medlemsstaterna och EU:s utrikestjänst att bedriva proaktiv diplomati i regionen, med stark tonvikt på att försvara den multilaterala världsordningen, folkrätten och respekten för demokrati och mänskliga rättigheter.
35. Europaparlamentet uppmantar vice ordföranden/den höga representanten att göra arbetet med likasinnade demokratier till en prioritering under sin mandatperiod och att systematisera samarbetet och samrådet med demokratiska likasinnade partner för att förbättra den gemensamma beredskapen och tillgången till krishanteringsresurser.
36. Europaparlamentet anser samtidigt att det är viktigt att bygga nya allianser, bland annat med länderna i vårt grannskap och i det globala Syd, med beaktande av ömsesidiga behov och intressen för att främja verkliga och balanserade partnerskap.

Främja EU-åtgärder utomlands

37. Europaparlamentet framhåller vice ordförandens/den höga representantens roll som brobyggare mellan Gusp och EU:s yttre förbindelser för att säkerställa största möjliga samordning och samstämmighet i EU:s yttre åtgärder. Parlamentet beklagar dock att det i vissa fall råder brist på klarhet i EU:s externa representation. Parlamentet betonar behovet av att tydligt definiera befogenheterna för vice ordföranden/den höga

representanten, kommissionens ordförande och Europeiska rådets ordförande när det gäller EU:s yttre åtgärder och representation.

38. Europaparlamentet begär att utrikestjänsten – både dess huvudkontor och EU:s delegationer – ska stärkas genom att tillhandahålla lämpliga ekonomiska och mänskliga resurser så att EU kan vara bättre förberett på nuvarande och framväxande globala utmaningar. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att snabbt lägga fram förslag om den framtida operativa strukturen för EU:s yttre åtgärder.
39. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att effektivt och snabbt använda Global Gateway som ett hållbart alternativ till Kinas initiativ Nya Sidenvägen (Belt and Road) och som ett instrument för att öka EU:s närvaro och synlighet i hela världen.
40. Europaparlamentet påminner om sin viktiga roll i Gusp och att parlamentet särskilt bidrar genom sin parlamentariska diplomati och sina olika instrument, kanaler och kontakter.
41. Europaparlamentet efterlyser en vidareutveckling av EU:s förebyggande diplomati, bland annat fredsmedling och fredsdialog, som ett proaktivt utrikespolitiskt verktyg. Parlamentet uppmanar med kraft utrikestjänsten att genomföra sina LL-övningar baserade på tillvaratagna erfarenheter.
42. Europaparlamentet bekräftar den roll som spelas av EU:s särskilda representanter, som främjar EU:s politik och intressen i specifika regioner och länder och spelar en viktig roll i utvecklingen av en starkare och effektivare Gusp genom att ge EU en aktiv politisk närvaro i viktiga länder och regioner och agera som en ”röst” och ett ”ansikte” för EU och dess politik.
43. Europaparlamentet understryker EU:s uppdrag och insatser utomlands för att främja fred, säkerhet och framsteg i Europa och i världen. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att
 - samarbeta med Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Nato och övriga berörda partner för att göra det möjligt för robusta polisstyrkor att ta på sig alla viktiga uppgifter som rör den inre säkerheten i Bosnien och Hercegovina och Kosovo från och med 2026, och att utarbeta förslag till nödvändiga Gusp-uppdrag som ska inledas under 2025, med hjälp av EU:s kapacitet för snabba insatser som förebyggande militär förstärkning, och parlamentet påminner om att utgifterna för dessa åtgärder, inbegripet kapacitetens beredskapskostnader, bör belasta EU:s budget,
 - samarbeta med Cypern, Turkiet, Förenade kungariket och FN för att genomföra konkreta åtgärder för en demilitarisering av buffertzonen på Cypern och för att förbättra säkerheten på ön, både för den grekcypriotiska befolkningsgruppen och den turkcypriotiska befolkningsgruppen.
 - bekräfta sitt stöd för det pågående arbetet inom EU:s polis- och rättsstatsuppdrag för det ockuperade palestinska territoriet (Eupol Copps) och EU:s gränsövervakningsuppdrag (EU BAM) i Rafah när det gäller att bistå de palestinska myndigheterna i reformen av säkerhetssektorn och rättsväsendet och arbetet med integrerad gränsförvaltning.

44. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att följa upp exemplen på framgångsrika evakueringsåtgärder i Sudan och förstärkt konsulärt skydd, och att arbeta för ett övergripande skyddssystem för EU-medborgare utomlands.

III. Nästa fleråriga budgetram och dess parlamentariska kontroll

45. Europaparlamentet anser att det finns ett behov av en starkare institutionaliserad parlamentarisk tillsyn över EU:s yttre åtgärder, inbegripet regelbunden och snabb, men ändå säker, tillgång till konfidentiell information.
46. Europaparlamentet understryker att inom ramen för Gusp, som inbegriper GSFP, utövar parlamentet sin budgetfunktion tillsammans med rådet. Parlamentet påminner om att det också utövar politisk kontroll över och samråd om denna politik i enlighet med artikel 36 i EU-fördraget.
47. Europaparlamentet påminner om att alla Gusp- och GSFP-utgifter bör belasta EU:s budget, såvida inte rådet beslutar något annat från fall till fall eller när utgifterna avser operationer med militära eller försvarsmässiga konsekvenser. Parlamentet erkänner att det ankommer på rådet att avgöra om en EU-insats utomlands är en operation med militära eller försvarsmässiga konsekvenser. Parlamentet understryker att rådet i alla andra fall av Gusp- eller GSFP-beslut som medför utgifter bör överväga att belasta EU:s budget med utgifterna.
48. Europaparlamentet understryker att Gusp- eller GSFP-beslut som medför utgifter alltid utgör grundläggande valmöjligheter för denna politik. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att samråda med Europaparlamentet innan han lägger fram några sådana förslag till Gusp- eller GSFP-beslut.
49. Europaparlamentet påminner om att dess utövande av sin budgetfunktion är ouplösligt förbundet med dess politiska kontroll- och samrådsfunktion. Parlamentet påminner om att det i artikel 36 i EU-fördraget fastställs en särskild förbindelse mellan vice ordföranden/den höga representanten och Europaparlamentet, vilket är en förutsättning för att parlamentet ska kunna utöva dessa funktioner, och att vice ordföranden/den höga representanten bör stödja parlamentet i detta avseende.
50. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram sina förslag för nästa fleråriga budgetram under första halvåret 2025 för att ge tillräckligt med tid för att förhandla om programmen. Parlamentet understryker behovet av en mer detaljerad kontoplan för både instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete och instrumentet för stöd inför anslutningen, som gör det möjligt för budgetmyndigheten att fastställa politiska och geografiska prioriteringar inom ramen för det årliga budgetförfarandet.
51. Europaparlamentet understryker att varje fråga som tas upp ovan kräver ett lämpligt svar från den verkställande makten. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att snabbt och skriftligen svara på parlamentets uppmaningar, begäranden och betänkligheter. Parlamentet anser att muntliga uttalanden i utskott eller plenarsammanträden endast kan utgöra ett tillräckligt svar i exceptionella eller brådskande fall. Parlamentet betonar att nära samarbete och partnerskap mellan Europaparlamentet och vice ordföranden/den höga representanten är av strategisk

betydelse i det nuvarande utmanande geopolitiska sammanhanget. Parlamentet förväntar sig mer systematiska utbyten innan mandat och Gusp-strategier antas och ett förbättrat informationsflöde om förhandlingar och genomförande av internationella avtal samt samförståndsavtal. Parlamentet förväntar sig dessutom att parlamentet på ett effektivt och genomgående sätt införlivas i EU:s yttre politik och åtgärder som en integrerad aktör i Team Europe, och därigenom mobiliserar parlamentarisk diplomati till stöd för vice ordförandens/den höga representantens insatser.

o

o o

52. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådet, rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Varje år utarbetar utskottet för utrikesfrågor en resolution om genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, som ett svar på rapporten från unionens höga representant för utrikes frågor till Europaparlamentet om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Denna resolution innehåller en bedömning av genomförandet av Gusp och är en viktig del av Europaparlamentets bidrag till EU:s yttre åtgärder, särskilt när det gäller den förstärkta rätt till kontroll som Europaparlamentet tilldelats genom Lissabonfördraget.

Betänkandet 2024 är den första resolutionen om genomförandet av Gusp under denna valperiod. Det bör också kunna fungera som vägledning för en ny kommission och en ny hög representant. I detta betänkande granskas först vice ordförandens/den höga representantens årliga Gusp-rapport som sedan kompletteras med parlamentets ståndpunkter om Gusp-målen för 2025. Här har föredraganden valt att fokusera på de strategiska tendenser som definierar den övergripande inriktningen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och som har gjort det mer angeläget för EU att fastställa sina intressen och sätta in resurser för att fullfölja dem. Dessa är bland annat följande:

1. Konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.
2. Konflikter och stöd till fred i Mellanöstern.
3. Samarbete med likasinnade partner.
4. Synligheten för EU:s insatser utomlands.

Betänkandet utvecklar var och en av dessa punkter mer i detalj och ger vägledning för EU:s framtida chefer när Gusp fastställs. Parlamentets framåtblickande Gusp-ståndpunkt understryks slutligen av centrala krav i samband med nästa fleråriga budgetram och den parlamentariska kontrollen av denna.